

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**DE KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN DE
GEMEENTE VENLO IN SCHOOLJAAR 2015-2016**

Onderzoeksnummer : 286836
Datum vaststelling : 12 juli 2016

Inhoud

Voorwoord	5
1 Samenvatting van de belangrijkste oordelen.....	7
2 Inleiding.....	9
3 Vve in de gemeente Venlo.....	11
4 De oordelen over de voor- en de vroegscholen	19
5 Conclusies	30
6 Reactie van de gemeente	33
Bijlage 1: Overzicht van oordelen van de locaties in de gemeente Venlo	35

Voorwoord

In de periode 2007-2012 heeft de Inspectie van het Onderwijs een landelijke bestandsopname uitgevoerd naar de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Daarna is het signaalgestuurde toezicht op vve in de kleine en middelgrote gemeenten in werking getreden.

Voor de periode 2012-2015 hebben het Rijk en de 37 grote steden (G37) afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen met een taalachterstand gebruik kunnen maken van hoogwaardige onderwijsvoorzieningen. In deze afspraken staan kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor de voor- en vroegschoolse educatie. Daarbij is afgesproken dat de inspectie in 2013 en 2015 een monitor uitvoert om de kwaliteit van vve op gemeentelijk niveau, op voorscholen en op vroegscholen (groep 1 en 2 van basisscholen) in beeld te brengen. Dit rapport beschrijft de kwaliteit van vve in de gemeente Venlo aan het einde van de monitorperiode in schooljaar 2015-2016.

De hoofdinspecteur primair onderwijs,
Dr. A. Jonk

1 Samenvatting van de belangrijkste oordelen

In de gemeente Venlo is de kwaliteit van het gemeentelijk beleid voor voor- en vroegschoolse educatie ten dele op orde. De kwaliteit van de uitvoering op de voor- en vroegscholen is grotendeels van een voldoende niveau.

De kwaliteit van het gemeentelijk vve-beleid kenmerkt zich door:

- Een voldoende kwaliteit op elf aspecten, namelijk bij *definitie doelgroepkind, bereik, toeleiding, integraal vve-programma, externe zorg, doorgaande lijn, resultaten, gemeentelijke vve-coördinatie, systematische evaluatie en verbetering op gemeentelijk niveau, GGD-rapport en gemeentelijk subsidiekader*. Verbeteringen zijn op al deze aspecten nog mogelijk. Op twee van deze aspecten sluit het vve-beleid minder aan bij de praktijk dan bij de tussenmeting in 2013. Op één aspect is de kwaliteit verbeterd.
- Verbeteringen zijn nog wenselijk op twee aspecten, namelijk *ouders* en *interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen*. Beide aspecten zijn ook al in de tussenmeting in 2013 benoemd als verbeterpunt.

De kwaliteit van de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie in de twee bezochte vve-koppels laat het volgende beeld zien:

- Een overwegend goede kwaliteit is al zichtbaar voor het *pedagogisch klimaat* binnen het aspect kwaliteit van de uitvoering. Aan de *condities* wordt op de voorscholen voldaan.
- Een overwegend voldoende kwaliteit wordt door zowel de voor- als vroegscholen gerealiseerd op de aspecten *ouders, kwaliteit van de uitvoering van vve en ontwikkeling, begeleiding en zorg*. De voorscholen realiseren ook een overwegend voldoende kwaliteit op het aspect *kwaliteitszorg*. Verdere kwaliteitsverbetering is op al deze aspecten nog mogelijk.
- Binnen een aantal aspecten zijn op meerdere indicatoren nog verbeteringen wenselijk. Voor zowel de voor- als vroegscholen betreft dat de *doorgaande lijn*. Voor (één van) de vroegscholen geldt dat ook voor de aspecten *condities, kwaliteitszorg en resultaten*.

De voor- en vroegscholen hebben aan de hand van een vragenlijst de kwaliteit van hun eigen voor- of vroegschoolse educatie ingeschat. Daaruit volgt het volgende beeld:

- De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen in 2015-2016 zijn voor bijna driekwart van de indicatoren gelijk of positiever gewaardeerd dan in de tussenmeting in 2013.
- Een overwegend goede kwaliteit op een aspect komt uit de eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen niet naar voren.
- Een overwegend voldoende kwaliteit is er volgens de voorscholen op het aspect *condities* en voor zowel de voor- als vroegscholen wat betreft de *ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen*.
- Binnen de andere aspecten zijn volgens de eigen waarderungen van een (groot) deel van de voor- en vroegscholen op meerdere indicatoren nog verbeteringen wenselijk. Wel laten de waarderungen grote verschillen zien, zowel tussen de afzonderlijke voor- en vroegscholen als binnen aspecten.

2 Inleiding

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Venlo in schooljaar 2015-2016. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie.

De opbouw van het rapport is als volgt:

Het rapport begint met een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daarin wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname en de relatie met de bestuursafspraken tussen het Rijk en de gemeente Venlo (paragraaf 3.1). Daarna wordt een overzicht gegeven van de voor- en vroegscholen in de gemeente (paragraaf 3.2) en van de door de gemeente aangeleverde vve-documenten (paragraaf 3.3). Tevens geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het gemeentelijk vve-beleid (paragraaf 3.4). De basis van deze beoordeling is een digitale vragenlijst die de gemeente heeft ingevuld. Wij hebben deze vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en in een gesprek met betrokkenen van de gemeente.

Ook de voor- en vroegscholen in de gemeente hebben een digitale vragenlijst ingevuld.

De inspectie heeft in de gemeente Venlo twee voorschoollocaties en twee vroegschoollocaties bezocht om de antwoorden op de vragenlijsten te verifiëren. De resultaten van de locatiebezoeken worden in hoofdstuk 4 toegelicht en de oordelen van de inspectie worden vergeleken met de resultaten van de vragenlijsten. Deze staan in paragraaf 4.2 in de vorm van overzichtstabellen met daarin de waarderingen op basis van eigen antwoorden van de locaties per kwaliteitsaspect (uitkomsten digitale vragenlijst).

Hoofdstuk 5 bevat de conclusies over de kwaliteit van vve in de gemeente Venlo. In hoofdstuk 6 geeft de gemeente een reactie op de bevindingen van de inspectie.

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

3 Vve in de gemeente Venlo

De gemeente Venlo heeft een digitale vragenlijst ingevuld. Deze levert de volgende informatie:

- Een lijst met de vve-documenten die de gemeente heeft aangeleverd: zie paragraaf 3.3
- Een beoordeling van het gemeentelijk vve-beleid: zie paragraaf 3.4.

3.1 Ontwikkeling van vve in Venlo sinds 2013

Na het inspectieonderzoek in 2011 en het maken van de bestuursafspraken in maart 2012 is gestart met de voorbereiding van de uitvoering van de bestuursafspraken. In de tussenmeting in 2013/2014 is vastgesteld dat de uitvoering van de speerpunten was opgepakt, maar dat er enige startproblemen waren en voor enkele speerpunten vertraging was opgelopen. De monitoring van de voortgang van de bestuursafspraken was belegd bij een onderwijsadviesdienst.

Terugkijkend naar de afgelopen jaren is er beperkt ontwikkeling geweest voor wat betreft het gemeentelijk vve-beleid. Wel zijn er meerdere gesprekken geweest met de aanbieder(s) van voorschoolse educatie. In 2015 is door de gemeente een impuls gegeven aan uitbreiding van het vve-aanbod door acht kinderdagverblijven de mogelijkheid te bieden om vve-bekwaam te worden. Deze instellingen hebben een vergoeding ontvangen voor de scholing en invoering van een vve-programma en het behalen van het vereiste taalniveau.

De gemeente heeft zelf geconstateerd dat het noodzakelijk was om de coördinatie van vve meer expliciet op te pakken. Dit is in de afgelopen maanden dan ook gedaan. Een voorbeeld hiervan is het weer oppakken van het bestuurlijk overleg met alle betrokken partijen.

De opdracht voor de monitoring van de bestuursafspraken ligt nog steeds bij de onderwijsadviesdienst. De resultaten daarvan komen op korte termijn beschikbaar.

Een reden waarom er beperkt ontwikkeling is geweest in het gemeentelijk beleid, betreft de organisatorische veranderingen bij de aanbieders voor voorschoolse educatie. Tot 1 september 2013 werd voorschoolse educatie hoofdzakelijk uitgevoerd door peuterspeelzalen van een welzijnsorganisatie. Vanaf 1 september 2013 is er één kinderopvangorganisatie verantwoordelijk voor het aanbieden van vve; binnen die organisatie is in 2014 gestart met een grote reorganisatie. Dit had onder andere meerdere personele wisselingen tot gevolg, waaronder de functie van vve-coördinator. Hierdoor was het volgens de gemeente moeilijk om duidelijke afspraken te maken.

Het weer oppakken van de gemeentelijke regiefunctie is in de gemeente Venlo van groot belang. Binnen de gemeente zijn meerdere besturen van basisscholen actief en is er nu één aanbieder voor voorschoolse educatie. Gebleken is dat bestuurlijke contacten tussen de verschillende vve-partners niet vanzelfsprekend zijn. De gemeente ziet daarnaast dat de interesse voor het aanbieden van voorschoolse educatie groeit. Er melden zich nieuwe aanbieders. Als er meer verschillende aanbieders zijn, wordt de noodzaak om in goed gezamenlijk overleg gemeentelijk beleid, zowel gericht op de voorschoolse als de vroegschoolse educatie, vast te stellen groter. Dit is binnen de gemeente nog niet gebruikelijk, omdat voorheen het vve-beleid hoofdzakelijk werd geïnitieerd vanuit de organisatie die voorschoolse educatie aanbiedt.

3.2 Overzicht van de voor- en de vroegscholen in Venlo

Voorafgaand aan de digitale vragenlijst hebben wij de gemeente gevraagd naar een overzicht met de vve-peuterspeelzalen en –kinderdagverblijven (dus: de voorscholen) en de bijbehorende vroegscholen (de vve-basisscholen). Deze staan in onderstaande lijst. Een deel hiervan heeft een digitale vragenlijst ontvangen; twee koppels zijn bezocht.

Tabel 3.1: Overzicht van de voor- en vroegscholen in de gemeente Venlo

Voorschool: Peuterspeelzaal/kinderdagverblijf	Vroegschool: Basisschool
Het Veer	Het Maasveld
Talentencampus ¹⁾	Talentencampus
Zoef ¹⁾	De Regenboog ¹⁾ SBO De Schans
Baloe ¹⁾	Passepartout
Picasso ¹⁾	't Palet
Duizendpoot ¹⁾	Titus Brandsmaschool
Spetter ¹⁾	De Zuidstroom ¹⁾
Carrousel ¹⁾	De Springbeek
't Krümelke ¹⁾	De Koperwiek
De Rakkertjes ¹⁾	Cocon ¹⁾ De Toermalijn ¹⁾
Kom.mijn ¹⁾	Kom.mijn
De Herberg**	De Meule**
Vinckenhof ¹⁾	Willibrordusschool
Mikadootje ¹⁾	Mikado ¹⁾
Duimelijntje ¹⁾	De Klingerberg ¹⁾
Dikkertje Dap ¹⁾	St. Martinus
Robinson ¹⁾	De Ontdekking ¹⁾ Natuurlijk
Manresa ¹⁾	Taal & Lent ¹⁾
Kwibus ¹⁾	Harlekijn
Het Beertje**	De Schalm**
SamSam ¹⁾	
Pinokkio ¹⁾	Groeneveldschool
't Zunneke ¹⁾	St. Jozef
	Kleur-rijk ¹⁾
	Al-Andalous ¹⁾

¹⁾ Deze (voor)scholen hebben een digitale vragenlijst ontvangen.

** (Voor)scholen met ** hebben een digitale vragenlijst ontvangen en zijn bezocht.

3.3 Lijst met de vve-documenten die de gemeente heeft aangeleverd

Ter onderbouwing van de antwoorden van de vragenlijst heeft de gemeente de volgende beleidsdocumenten toegestuurd of aangereikt tijdens of na het gesprek met de inspectie:

- Agenda bestuurlijk overleg onderwijsachterstandenbeleid (19 oktober 2015)
- Verslag bestuurlijk overleg onderwijsachterstandenbeleid (19 oktober 2015)
- Hoofdlijnen rapportage vve monitor Venlo (19 oktober 2015)
- Lijst van vve-koppels
- Overdrachtsprotocol Venlo (juli 2015)
- Indicatieformulier GGZ vve (juli 2015)
- Instemmingsformulier (jun 2014)

Onderstaande beleidsdocumenten die zijn gebruikt zijn al 2013 aangeleverd:

- Convenant (juni 2013)

3.4 Het gemeentelijke vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijk vve-beleid.

Per domein wordt weergegeven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar wij nog verbeterpunten zien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4'). Het kan voorkomen dat wij voor een bepaalde indicator geen oordeel geven (GO).

Wij baseren onze bevindingen op onze verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse, gesprekken met betrokkenen en informatie uit locatiebezoeken. Waar onze bevindingen afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente, wordt dit vermeld en onderbouwd.

Uit de ingevulde vragenlijst van de gemeente blijkt dat de afgelopen twee jaren de ontwikkelingen zich vooral concentreerden op het ouderbeleid (1a4), de interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen (1a7), de resultaatafspraken (1a9) en de realisatie van het taalvaardigheidsniveau 3F van de pedagogische medewerkers.

Tabel 3.2: De beoordeling van het gemeentelijk vve-beleid

Het gemeentelijk vve beleid - Venlo		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind			X	
1A2	Bereik			X	
1A3	Toeleiding			X	
1A4	Ouders		X		
1A5	Integraal vve-programma			X	
1A6	Externe zorg			X	
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen		X		
1A8	Doorgaande lijn			X	
1A9	Resultaten			X	

1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			X	
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau			X	
2A	GGD-rapport			X	
2B	Gemeentelijk subsidiekader			X	

De inspectie publiceert jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Toelichting:

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

'2' Verbeterpunten

1A4 Ouders

Op gemeentelijk niveau is er, ondanks dat dit in 2012 al als speerpunt is benoemd, nog geen ouderbeleid ontwikkeld.

Het is van belang dat een gemeente actieve participatie van ouders van doelgroepeuters inzet als instrument om achterstanden van peuters te voorkomen of te verminderen. Hiervoor is het belangrijk dat de gemeente concreet beleid ontwikkelt, waarin is aangegeven welke doelen de gemeente nastreeft op het gebied van ouderparticipatie, op welke wijze de gemeente deze doelen wil verwezenlijken (inclusief financiering/subsidiering), welke instellingen hierbij betrokken zijn en welke concrete resultaten de gemeente verwacht te behalen, om na te gaan of de doelen behaald zijn. Voor het inzetten van effectief beleid is het noodzakelijk dat de gemeente een heldere analyse heeft van de ouderpopulatie, die zij wil bereiken met haar beleid.

Volgens de gemeente zijn er wel verschillende initiatieven in de gemeente om ouders te betrekken, zoals de VoorleesExpres. Daarnaast geeft de gemeente aan dat het ouderbeleid op de voorscholen wel in ontwikkeling is.

1A7 Interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen

Een tweede speerpunt uit 2012 waar nog nauwelijks ontwikkeling is geweest, is het maken van afspraken over de wijze waarop vve-instellingen hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen, de zogenaamde interne kwaliteitszorg. Ook zijn er nog geen afspraken gemaakt met de vve-instellingen over de wijze waarop, bijvoorbeeld aan de hand van een jaarevaluatie, zij zich verantwoorden richting de gemeente over de eigen kwaliteit. De gesprekken met de nieuwe kinderopvang-organisatie zijn nog hoofdzakelijk organisatorisch van aard geweest en in mindere mate inhoudelijk.

'3' Voldoende

1A1 Definitie doelgroepkind

De gemeente Venlo heeft in het 'Convenant Voor- en Vroegschoolse educatie gemeente Venlo' (juni 2013) een brede definitie van een doelgroeppeuter opgenomen: kinderen die vallen binnen de gewichtenregeling basisonderwijs of kinderen waar sprake is van een blootstellings- of ontwikkelingsachterstand. De indicering gebeurt door de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op basis van diverse indicatoren, zoals het opleidingsniveau van de ouders, thuistaal en andere risicofactoren. Alhoewel niet expliciet vermeld in de definitie kunnen ook de leidsters van de voorscholen een (risico op) een achterstand constateren en een kind bij JGZ voordragen als doelgroepkind.

Er zijn geen wettelijke bepalingen dat een gemeente een definitie moet hanteren voor doelgroepkleuters. Voor de vroegscholen is het nu echter onvoldoende duidelijk welke kleuters tot de vve-doelgroep behoren. Hierdoor is het tevens moeilijk om de resultaatafspraak te evalueren.

1A2 Bereik

Het bereik wordt bepaald door te kijken of er voldoende vve-kindplaatsen zijn en of deze worden bezet door doelgroepkinderen. Het beleid van de gemeente is er op gericht dat alle peuters ten minste twee dagdelen per week een voorschoolse voorziening bezoeken; voor vve-geïndiceerde peuters is dat ten minste tien uur per week verdeeld over vier dagdelen. Hiervoor heeft de gemeente voldoende kindplaatsen gecreëerd. Volgens de gemeente 'zitten' ook voldoende doelgroepkinderen op een kindplaats.

In het Convenant is vastgelegd dat JGZ de gemeente informeert over de vve-indicaties en het bereik op de voorschoolse voorzieningen. Het inzichtelijk krijgen van de onderliggende gegevens blijkt echter moeilijk; de gegevens van 2013 zijn bijvoorbeeld niet meer te achterhalen. Het is van belang dat de gemeente duidelijke afspraken maakt met JGZ over het regelmatig aanleveren van het aantal doelgroepkinderen en de daaraan ten grondslag liggende criteria. Daarnaast zal de gemeente afspraken moeten maken met de huidige aanbieder over het regelmatig aanleveren van het aantal doelgroepkinderen dat een vve-kindplaats bezet en voor hoeveel uur per week dat is. Omdat het aantal aanbieders mogelijk gaat toenemen is het van belang dat deze afspraken met elke aanbieder worden gemaakt, of bijvoorbeeld worden opgenomen als subsidievoorwaarde.

Pas als de gegevens over het bereik systematisch worden verzameld, is de gemeente in staat om ook daadwerkelijk een conclusie te trekken over de omvang en de aard van het non-bereik. De conclusie van de gemeente dat het non-bereik laag is, is nu meer gebaseerd op informele contacten, dan op verzamelde feiten.

1A3 Toeleiding

Met JGZ zijn afspraken gemaakt over de toeleiding van vve-geïndiceerde kinderen naar een voorschoolse voorziening. Tijdens een bezoek op het consultatiebureau wordt het belang van vve toegelicht, is er schriftelijke informatie (flyers) en zijn er aanmeldingsformulieren beschikbaar op het consultatiebureau. Daarnaast kan ook eventueel een huisbezoek plaatsvinden door JGZ, dat soms als follow up wordt voortgezet door de voorscholen.

De gemeente heeft geen signalen ontvangen dat deze lopende afspraken niet worden nagekomen of dat er knelpunten zijn. Door het ontbreken van goede informatie over het non-bereik is echter ook niet goed mogelijk om de effectiviteit van de toeleiding te evalueren en de lopende afspraken indien nodig aan te passen. Ook voor de toeleiding geldt dat het van belang is dat de lopende afspraken en taakverdeling tussen JGZ en voorscholen helder wordt vastgelegd, zodat ook nieuwe aanbieders weten wat van het wordt verwacht.

1A5 Integraal vve-programma

In de gemeente Venlo is begin jaren 2000 de afspraak gemaakt dat met een beperkt aantal (drie) integrale vve-programma's gewerkt mag worden. Deze afspraak geldt in principe nog steeds en is opgenomen als subsidievoorwaarde. In de praktijk wordt volgens de gemeente echter steeds meer gekozen voor het combineren van verschillende programma's. Het gemeentelijk beleid sluit op dit onderdeel dan ook niet meer goed aan bij wat de voor- en vroegscholen willen. Vanwege de veranderingen in de uitvoering en de mogelijkheid op nieuwe aanbieders is het van belang dat de gemeente samen met de voor- en vroegscholen opnieuw vaststelt welke eisen worden gesteld aan het te hanteren vve-programma.

De (meeste) vroegscholen hanteren een observatiesysteem en Cito-toetsen. In 2013 zijn op alle voorscholen de peutertoetsen van Cito en het kindvolgsysteem Kijk ingevoerd. Ook hiervoor geldt dat de gemeente moet afspreken met nieuwe aanbieders dat zij zich conformeren aan de afspraken die in het Convenant zijn gemaakt.

1A6 Externe zorg

De gemeente beschikt over een netwerk van zorgverleners, zodat kinderen op een effectieve en efficiënte wijze de zorg en ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben om zich optimaal te ontwikkelen. Het JGZ, het ZAT 0-4-jarigen en de gezinscoaches spelen hierin een belangrijke rol. De werkwijze voor aanmelding voor externe zorg is volgens de gemeente duidelijk en bekend bij de huidige voor- en vroegscholen.

Door de decentralisatie van onder andere de jeugdzorg zijn in het afgelopen jaar veranderingen doorgevoerd in de uitvoering van zorg en welzijn binnen de gemeente Venlo. Een voorbeeld hiervan is de invoering van de sociale wijkteams van waaruit de coördinatie van de jeugdzorg plaatsvindt.

Het ontbreekt echter aan een heldere beschrijving van de externe zorgstructuur, waarin taken en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen staan beschreven. Ook zijn er nog geen afspraken vastgelegd over bijvoorbeeld de terugkoppeling van externe zorg naar de voor- en vroegscholen. Een heldere beschrijving is van groot belang zodat (ook nieuwe) aanbieders van vve goed geïnformeerd worden en weten bij wie ze waarvoor terecht kunnen en wat hun taak en verantwoordelijkheid is.

1A8 Doorgaande lijn

Met de verschillende betrokken partijen is in het Convenant afgesproken dat de informatie-uitwisseling in het kader van de leerlingoverdracht plaatsvindt op clusterniveau bij de overdracht naar de basisschool. Voor zorgleerlingen en leerlingen met een vve-indicatie is er een 'warme' overdracht, waarbij ook de ouders worden betrokken. Hiervoor is in het afgelopen jaar een nieuw overdrachtsprotocol met daarbij behorend instemmingsformulier ontwikkeld; dit formulier wordt in januari 2016 vastgesteld. De implementatie daarvan vraagt nog aandacht omdat er een signaal is dat de communicatie over zorgleerlingen niet altijd goed verloopt tussen peuterspeelzaal en basisschool.

Daarnaast is in het Convenant benoemd dat de invulling van de doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie per vve-cluster wordt bepaald én dat de verschillende clusters hierover nog concrete voorstellen doen. Alhoewel het Convenant in juni 2013 is vastgesteld, moet dit voor de meeste clusters nog gaan gebeuren.

1A9 Resultaten

In het Convenant en de Bestuursafspraken is een resultaatafspraken opgenomen. De ambitie houdt in, dat in 2015 80% van de doelgroep aan het eind van groep 2 minimaal één niveau hoger scoort in vergelijking met de eerst afgenomen toets. In het Convenant is met de betrokken partijen ook afgesproken dat zij de gegevens aanleveren die nodig zijn om deze resultaatafspraken te meten. Deze gegevens worden verzameld en geïnterpreteerd door een begeleidingsdienst. In het afgelopen jaar bleek het moeilijk te zijn om de benodigde gegevens beschikbaar te krijgen. Hierdoor is het eigenlijk niet goed mogelijk is om te staven of de resultaatafspraken is bereikt en of deze afspraken wel ambitieus genoeg is.

1B Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeente heeft in het afgelopen jaar de coördinatie van vve meer expliciet opgepakt. Allereerst door gesprekken met mogelijk nieuwe aanbieders en de bestaande partijen. Daarnaast is in oktober 2015 in dit kader weer een bestuurlijk overleg geweest waarbij alle betrokken partijen aanwezig waren; een tweede overleg volgt in januari 2016. De gemeente ervaart de intensivering van dit overleg als noodzakelijk, omdat is gebleken dat bestuurlijke contacten tussen de vve-partners niet vanzelfsprekend zijn. Daarnaast zijn er vanuit de besturen signalen dat de werkgroep die de uitvoering coördineert niet goed functioneert, met name vanwege de frequentie waarop deze bij elkaar komt en het gemis aan slagvaardigheid. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen van een nieuw overdrachtsprotocol waarvoor een te lange doorlooptijd nodig blijkt te zijn. In het bestuurlijk overleg is nu afgesproken dat de dilemma's die in de werkgroep naar voren komen en voor vertraging in de uitvoering zorgen, worden voorgelegd in het bestuurlijk overleg alwaar een beslissing wordt genomen. Hiermee is een opnieuw een start gemaakt wat betreft de sturing en coördinatie vanuit de gemeente om vve tot stand te brengen en te borgen in de gemeente. Het is van belang dat de gemeente haar regierol in deze ook de komende jaren invulling geeft. Ook omdat er in de komende jaren waarschijnlijk nieuwe aanbieders van voorschoolse educatie komen.

1C Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

De gemeente heeft de evaluatie van de vve-bestuursafspraken en het doen van beleidsaanbevelingen belegd bij een onderwijsadviesdienst. De eerdere evaluatie gaf onvoldoende informatie en om die reden is de opdracht richting de onderwijsadviesdienst aangescherpt. In het voorjaar van 2016 ontvangt de gemeente de evaluatie (monitor) over de periode augustus 2014 – december 2015. De eerste bevindingen daarvan zijn gepresenteerd in het bestuurlijk overleg van oktober 2015. Hiermee is er sprake van een systematisch opzet van de evaluatie en de verbetering. Welke conclusies getrokken kunnen worden over de kwaliteit van vve in de gemeente Venlo, welke verbeterpunten er zijn en welke beleidsaanbevelingen daarbij horen moet nog blijken.

2A GGD-rapport

De gemeente heeft geregeld dat alle vve-locaties jaarlijks door de GGD worden beoordeeld. Hierbij worden zowel de basiskwaliteit als de kwaliteit van voorschoolse educatie meegenomen.

2B Gemeentelijk subsidiekader

De gemeente heeft een subsidiekader dat bestaat uit het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie en de gestelde doelen/ambities in de Bestuursafspraken G37. In het Convenant staan aanvullende voorwaarden benoemd. Zoals eerder genoemd is het van belang om te bekijken welke (aanvullende) voorwaarden

zijn opgenomen in het subsidiekader en of deze (nog) passen bij de bestaande praktijk.

'4' Voorbeeld voor anderen

Er zijn geen indicatoren als voorbeeld voor anderen beoordeeld.

4 De oordelen over de voor- en de vroegscholen

De voor- en vroegscholen uit het overzicht in paragraaf 3.2 hebben een digitale vragenlijst gekregen om zelf te rapporteren over de kwaliteit van vve. De vragen hebben betrekking op het vve-waarderingskader. Alle voor- en vroegscholen hebben een zelfrapportage teruggekregen.

In paragraaf 4.1 worden de resultaten van de locatiebezoeken door de inspectie toegelicht. Paragraaf 4.2 bevat een overzicht van de resultaten van de vragenlijst. Een overzicht van de eigen waarderings van alle vve-locaties is naar de gemeente gestuurd.

4.1 Resultaten inspectiebezoek

Wij hebben ter verificatie van de vragenlijsten twee voorscholen en twee vroegscholen bezocht. Het gaat om ruim de helft van het aantal locaties dat in 2013 is bezocht. Het onderzoek bestond uit groepsobservaties, gesprekken en documentenanalyse.

In onderstaande tabellen staan onze oordelen in percentages van het totaal aantal bezochte voor- en vroegscholen in de gemeente. Onder iedere tabel wordt een korte toelichting gegeven op de oordelen en de mogelijke verschillen tussen de oordelen op basis van de bezoeken en de waarderings op basis van de vragenlijsten. Meer specifieke informatie over de bezochte locaties is terug te vinden in de locatie-rapporten.

Tabel 4.1a De beoordeling van het aspect *Conditie*s, in percentages

CONDITIES		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
A0.1	Er is een recent GGD-rapport beschikbaar*			100					
A2	De groepsgrootte voldoet aan de maximeisen*			100					
A3	Pedagogisch medewerker - kind ratio ("dubbele bezetting")			100		50	50		
A4.1	De peuters volgen gedurende voldoende tijd (per week) een vve-programma*			100					
A5.2	Alle pedagogisch medewerkers zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)*			100					
A5.3	Alle pedagogisch medewerkers spreken voldoende Nederlands*			100					
A5.4	Alle beroepskrachten zijn toereikend vve-geschoold			100			100		
A5.5	Er is een jaarlijks vve-opleidingsplan*			100					

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De *condities* voldoen op de bezochte voorscholen. In 2013 voldeden nog niet alle pedagogisch medewerkers aan de eisen die in de G37-gemeenten aan het Nederlandse taalniveau worden gesteld (indicator A5.3). Er heeft bijscholing

plaatsgevonden en nu voldoen alle pedagogisch medewerkers aan die eisen. Hierin hebben de voorscholen dus een positieve ontwikkeling doorgemaakt. De condities zijn op de bezochte voorscholen grotendeels aanwezig. Op één van de voorscholen is geen sprake van een "dubbele bezetting" voor minimaal tien uur per week, omdat na splitsing de subgroepen nog circa 20 kleuters omvatten. Dit verbeterpunt is ook in 2013 voor een bezochte voerschool benoemd. De oordelen van de inspectie komen grotendeels overeen met de eigen waarderungen van de bezochte voor- en voerscholen.

Tabel 4.1b De beoordeling van het aspect Ouders, in percentages

OUDERS		Voerschool (n=2)				Voerschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
B1	Gericht vve-ouderbeleid			100			50	50	
B2	Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd				100			100	
B3	Intake			100				100	
B4	Stimuleren om thuis ontwikkelings-stimulerende activiteiten te doen			50	50			50	50
B5	Participatie in vve-activiteiten in de voerschool/voerschool			50	50			100	
B6	Informereren over de ontwikkeling van hun kind				100				100

Het aspect *Ouders* voldoet grotendeels op de bezochte voor- en voerscholen. Eén voerschool is het ouderbeleid nog aan het ontwikkelen: de visie op ouderbetrokkenheid is klaar, maar moet nog uitgewerkt worden in doelen en activiteiten. De bezochte voor- en voerscholen hebben zich op dit aspect op meerdere onderdelen positief ontwikkeld. Waar het in 2013 vooral van voldoende niveau was, zijn er nu een aantal indicatoren als voorbeeld voor anderen beoordeeld. De oordelen van de inspectie zijn op dit aspect iets positiever dan de eigen waarderungen van de bezochte voor- en voerscholen.

Tabel 4.1c De beoordeling van het aspect Kwaliteit van de uitvoering van vve, in percentages

KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE		Voerschool (n=2)				Voerschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
C1	Het aangeboden programma								
C1.1	Een integraal vve-programma			100				100	
C1.2	Werken met een doelgerichte planning		50	50				100	
C1.3	Het activiteiten aanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend en geconcretiseerd		50	50				100	
C1.4	Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd			100				100	

C2	Het pedagogisch klimaat							
C2.1	Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten is respectvol				100			100
C2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen				100			100
C2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen			100			50	50
C2.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de zelfstandigheid van de kinderen en tonen respect voor de autonomie van het kind				100			100
C2.5	De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend		50		50			100
C3	Het educatief handelen							
C3.1	Het educatief handelen van beide pedagogisch medewerkers/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd			100			50	
C3.2	Er worden structureel effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd			100			100	
C3.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen			100			50	50
C3.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken			100			100	
C3.5	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen			100			100	
C3.6	Het gedrag van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten met de kinderen is responsief				100			100
C3.7	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen			100			50	50

Het aangeboden programma, het pedagogisch klimaat en het educatief handelen voldoen grotendeels op de bezochte voor- en vroegscholen. Voor één voorschool geldt dat de planning nog doelgerichter en de inrichting van de ruimte rijker en

uitnodigender kan worden. Het pedagogisch handelen van pedagogisch medewerkers en leerkrachten is over het algemeen van goede kwaliteit. Binnen het educatief handelen zijn mooie voorbeelden gezien voor wat betreft het responsief handelen en het bevorderen van interactie. Wel liggen er nog kansen om de educatieve kwaliteit verder te ontwikkelen.

Voor één voorschool is er op dit aspect sprake van een flinke kwaliteitsgroei; wisseling van personeel liggen hier mede aan ten grondslag.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen grotendeels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1d De beoordeling van het aspect Ontwikkeling, begeleiding en zorg, in percentages

ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
D1	Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep								
D1.1	Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen			50	50			50	50
D1.2	De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind			100				100	
D1.3	De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg		50	50				100	
D1.4	Specifieke aandacht voor de taalontwikkeling bij begeleiding en zorg			50				50	
D2	Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen								
D2.1	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg			100				100	
D2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			100				100	
D2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden			100				100	

Het aspect *Ontwikkeling, begeleiding en zorg* voldoet grotendeels op de bezochte voor- en vroegscholen. De voorscholen hebben met name bij de ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Aan de hand van een gestructureerd peuterobservatiesysteem, op twee momenten een peutertoets en tussentijdse observaties, hebben pedagogisch medewerkers nu beter zicht op de ontwikkeling van de peuters. Deze informatie vormt de basis om de peuters planmatig te begeleiden. De kwaliteit van de externe zorg hebben de voorscholen behouden. De vroegscholen hebben de kwaliteit op dit aspect over de gehele breedte weten te behouden. Wel liggen er voor beide kansen om de kwaliteit op dit aspect te verdiepen.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen grotendeels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen. De eigen waarderings van de voor- en vroegscholen zijn iets negatiever over de planmatige begeleiding.

Tabel 4.1e De beoordeling van het aspect Kwaliteitszorg, in percentages

KWALITEITSZORG		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
E1	Er is vve-coördinatie op de voor- resp. vroegschool			50	50			50	50
E2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van vve regelmatig			100			50	50	
E3	De voor- resp. vroegschool evalueren de resultaten van vve		100					100	
E4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen			100				100	
E5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie			100				100	
E6	In de kwaliteitszorg van de vroegschool wordt specifiek naar vve gekeken**						50	50	

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

De *kwaliteitszorg* van de bezochte voor- en vroegscholen voldoet grotendeels. Hierin is een positieve ontwikkeling door gemaakt. Een resterend verbeterpunt voor de voorscholen betreft de evaluatie van de resultaten van vve. De houder heeft op dit moment nog geen eigen systematiek voor het in beeld brengen van de ontwikkelingsresultaten van de peuters. Op één vroegschool kan de kwaliteitszorg zich nog specifiek richten op vve en de evaluatie van de eigen vve-kwaliteit. De oordelen van de inspectie op dit aspect komen deels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1f De beoordeling van het aspect Doorgaande lijn, in percentages

DOORGAANDE LIJN		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
F1	Er is vve-coördinatie tussen de voor- en vroegschool			100				50	50
F2	Er is concreet beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten doorstromen naar een vroegschool*			100					
F3	De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht			100				100	
F4	Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd			100				100	
F5	Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		50	50			50	50	

F6	De manier om met de ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd		50	50			50	50	
F7	De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		100				100		

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De kwaliteit van de *doorgaande lijn* is voldoende voor wat betreft de warme overdracht van peuters, de doorstroom naar een vroegschool en de afstemming van het aanbod. Bij één vve-koppel kan de afstemming van het pedagogisch klimaat en het educatief handelen en de manier waarop met ouders wordt omgegaan nog verbeteren. Voor beide koppels geldt dat de interne begeleiding en zorg nog niet op elkaar zijn afgestemd. Deze conclusie komt grotendeels overeen met die van 2013. De oordelen van de inspectie op dit aspect komen grotendeels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1g De beoordeling van het aspect Resultaten, in percentages

RESULTATEN		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
G1	De resultaten worden gemeten conform de gemeentelijke afspraken*						100		
G2	De resultaten zijn van voldoende niveau*							100	
G3	Verlengde kleuterperiode**							100	

De indicator met een * is niet van toepassing op de voorscholen, omdat er geen resultaatafspraken voor peuters zijn.

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

Voor de voorscholen heeft de gemeente Venlo geen *resultaatafspraken* gemaakt. Daarom kan de inspectie bij de voorschool hiervoor geen oordeel geven. Voor de vroegscholen is wel een gemeentelijke norm: minimaal 80% van de doelgroepkleuters zijn tenminste één niveau gestegen ten opzichte van de eerste meting. Beide vroegscholen halen de gemeentelijk norm.

4.2 Resultaten vragenlijst

De antwoorden van de locaties op de vragen in de vragenlijst zijn conform de werkinstructie van de inspectie vertaald naar eigen waarderings van een indicator. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om oordelen die door de inspectie zijn gegeven. In de onderstaande tabel staan deze eigen waarderings weergegeven in percentages van het totaal aantal vve-locaties in de gemeente. Het percentage waarderings per indicator is niet altijd 100 procent, omdat op sommige locaties geen waardering is gegeven, bijvoorbeeld omdat het antwoord op vragen ontbrak.

De gegevens betreffen 23 voorscholen en 12 vroegscholen; in totaal 35 locaties. Het aantal voorscholen is gelijk aan dat in 2013; het aantal vroegscholen is de helft omdat de vragenlijst nu alleen is uitgezet bij basisscholen met meer dan 20% gewichtenleerlingen.

De beschreven verschuivingen van de waarderingen ten opzichte van 2013 zijn gebaseerd op de waarderingen van dezelfde voor- en vroegscholen. De vroegscholen die in 2013 wel en in 2016 geen vragenlijst hebben ingevuld, zijn daarin niet meegenomen.

Bij de tabellen volgt een toelichting.

Tabel 4.2a De eigen waardering van het aspect *Conditie*s, in percentages

CONDITIES		Voorschool (n=23)				Vroegschool (n=12)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
A2	De groepsgrootte voldoet aan de maximumeisen*			100					
A3	Pedagogisch medewerker - kind ratio ("dubbele bezetting")			100		33	67		
A4.1	De peuters volgen gedurende voldoende tijd (per week) een vve-programma*			100					
A5.2	Alle pedagogisch medewerkers zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)*			100					
A5.3	Alle pedagogisch medewerkers spreken voldoende Nederlands*		39	61					
A5.4	Alle beroepskrachten zijn toereikend vve-geschoold	26		74		59	8	33	
A5.5	Er is een jaarlijks vve-opleidingsplan*			100					

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Conditie*s zijn iets positiever dan die in 2013. De kwaliteit van de indicator A5.4 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Net als in 2013 geven de voorscholen aan dat de leidsters toereikend opgeleid zijn (indicator A5.2).

Verbeterd is dat nu alle voorscholen aangeven dat de groepsgrootte aan de maximumeisen voldoet (indicator A2), er volgens meer voor- en vroegscholen sprake is van een dubbele bezetting (indicator A3), de peuters op alle voorscholen voldoende vve-tijd per week volgen (indicator A4.1), het taalniveau van de pedagogisch medewerkers op meer voorscholen voldoende is (indicator A5.3) en er voor alle voorscholen een jaarlijks opleidingsplan is (indicator A5.5).

Opvallend is dat voor twee van de vijf voorscholen is aangegeven dat één of meerdere pedagogisch medewerkers het 3F/B2 Nederlands taalniveau nog niet beheersen. Gekeken naar het aantal pedagogisch medewerkers heeft ongeveer vijfzesde dit taalniveau behaald. Ook geeft één derde van de vroegscholen aan dat er geen sprake is van een dubbele bezetting, waardoor de kleutergroepen vaak nog te groot om gericht met kleine groepen te kunnen werken.

Tabel 4.2b. De eigen waardering van het aspect Ouders

OUDERS		Voorschool (n=23)				Vroegschool (n=12)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
B1	Gericht vve-ouderbeleid		70	26	4		75		17
B2	Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd				100		25	17	58
B3	Intake		56		44		8		92
B4	Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen		4	9	57		50	8	25
B5	Participatie in vve-activiteiten in de voorschool/vroegschool		4		92		42	17	33

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Ouders* zijn voor twee indicatoren positiever dan die in 2013 en voor één negatiever. De kwaliteit van de indicatoren B2 en B4 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Volgens een groter deel van de voor- en vroegscholen is de intake (indicator B3) nu van voldoende kwaliteit. Daar waar dat nog niet is komt dat doordat het intakeformulier nog niet alle gewenste onderdelen bevat. Ook de ouderparticipatie bij vve-activiteiten (indicator B5) is volgens meer voor- en vroegscholen van voldoende kwaliteit. Allen geven aan dat er activiteiten worden georganiseerd, op ongeveer de helft van de vroegscholen is het aandeel ouders dat participeert echter te laag. Ditzelfde geldt ook voor het aandeel ouders dat thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten doet. Ouders worden daarin gestimuleerd, maar te weinig ouders doen dat ook.

De kwaliteit van het vve-ouderbeleid (indicator B1) voldoet volgens de voor- en vroegscholen nog niet aan alle te stellen eisen. Wel is op de meeste voorscholen een gericht beleid gericht op het ondersteunen van de ouders vastgelegd en bevat dit beleid concrete doelen. Het ouderbeleid bevat echter nog geen uitgeschreven analyse van de belangrijkste ouderkenmerken. Van de vroegscholen geeft een derde aan dat er nog geen ouderbeleid is vastgelegd; daar waar dat wel al is gedaan ontbreken vaak nog de concrete doelen en de analyse van de ouderpopulatie.

Tabel 4.2c. De eigen waardering van het aspect Kwaliteit van de uitvoering van vve

KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE		Voorschool (n=23)				Vroegschool (n=12)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
C1.1	Een integraal vve-programma			79	17			50	8
C1.2	Werken met een doelgerichte planning		30		70		42		58
C1.4	Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd		70	17				83	
C2.5	De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend		39	4	57		50		50

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het onderdeel Aangeboden programma van het aspect *Kwaliteit van de uitvoering* zijn voor de voorscholen

positiever dan die in 2013. De kwaliteit van de indicatoren C1.4 en C2.5 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Net als in 2013 werken alle voor- en vroegscholen met een integraal vve-programma (indicator C1.1). Nu blijkt dat voor de voorscholen beter uit de tabel, omdat nu meer verschillende programma's in de vragenlijst konden worden ingevuld.

Verbeterd is dat een groter deel van de voorscholen aangeeft met een doelgerichte planning (indicator C1.2) te werken. Die planning omvat een jaarrooster en dag- en weekplanningen met doelen, is geldend voor alle kinderen en omvat de vier ontwikkelingsgebieden. Voor ongeveer eenderde deel van de voor- en vroegscholen geldt dat hun planning nog niet aan deze eisen voldoet.

Tabel 4.2d. De eigen waardering van het aspect *Ontwikkeling, begeleiding en zorg*

ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG		Voorschool (n=23)				Vroegschool (n=12)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
D1	Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep								
D1.1	Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen				100		8		84
D1.2	De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind		83		17		50		50
D1.3	De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg		26		74			8	84
D2	Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen								
D2.1	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg			100				92	
D2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			13	87		8	8	67
D2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden			17	83		8		92

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Ontwikkeling, zorg en begeleiding* zijn voor het positiever dan die in 2013.

Volgens de voor- en vroegscholen is de kwaliteit van het volgen (indicator D1.1) en de evaluatie van de zorg (D1.3) verbeterd. Echter op enkele voorscholen is de evaluatie nog nauwelijks ontwikkeld. Ook de planmatigheid van de begeleiding (indicator D1.2) is volgens de voorscholen verbeterd. Daar waar deze nog van onvoldoende kwaliteit is komt dat vooral doordat ze aangeven dat nog niet alle onderdelen van de zorg en begeleiding worden vastgelegd. De ingezette begeleiding wordt vaak wel genoteerd, maar de doelen, de duur of de evaluatie ontbreken vaak nog. De vroegscholen zijn nu negatiever over de planmatigheid van de begeleiding dan in 2013.

De zorg in de bredere zorgketen (indicatoren D2.1 en D2.2) is volgens de voor- en vroegscholen sterk verbeterd.

Tabel 4.2e. De eigen waardering van het aspect Kwaliteitszorg binnen de voor- en vroegschool

KWALITEITSZORG		Voorschool (n=23)				Vroegschool (n=12)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
E1	Er is vve-coördinatie op de voor- resp. vroegschool				100		8		92
E2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van vve regelmatig		61		39		84		8
E3	De voor- resp. vroegschool evalueren de resultaten van vve		91				17		66
E4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen		26	44			42	50	
E5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie		26		74		33	8	51
E6	In de kwaliteitszorg van de vroegschool wordt specifiek naar vve gekeken**						25	8	67

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Kwaliteitszorg* zijn voor een deel positiever dan die in 2013 en voor een deel negatiever.

Volgens de voor- en vroegscholen is er net als in 2013 iemand die de dagelijkse uitvoering van vve coördineert (indicator E1), waarbij nieuw is dat ook iemand specifiek is belast met de coaching en begeleiding van de medewerkers. Ook is er volgens meer voor- en vroegscholen nu aandacht voor de borging (indicator E5) en geeft een groter deel van de vroegscholen aan dat vve een onderdeel is van hun eigen kwaliteitszorgsysteem (indicator E6).

Minder positief dan in 2013 zijn de voor- en vroegscholen over de evaluatie van zowel de kwaliteit als resultaten van vve. Als de evaluatie van de kwaliteit (indicator E2) nog niet voldoende is, komt dat vooral door het ontbreken van een rapportage, maar ook doordat niet alle gewenste onderdelen in de evaluatie zijn opgenomen. De voorscholen evalueren de resultaten van vve (indicator E3) niet. De vroegscholen zijn op dit onderdeel positiever. Ook over het planmatig verbeteren (indicator E4) is men minder positief dan in 2013. Ongeveer een kwart van de voorscholen geeft aan dat het planmatig verbeteren niet van toepassing is; een ander kwart geeft aan dat er nog geen concrete verbeterpunten zijn vastgesteld. Ook bijna de helft van de vroegscholen geeft aan dat er nog geen verbeterpunten zijn vastgesteld of dat deze nog niet zijn opgenomen in een verbeterplan.

Tabel 4.2f. De eigen waardering van het aspect Doorgaande lijn

DOORGAANDE LIJN		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
F1	Er is vve-coördinatie tussen de voor- en vroegschool			100			8	92	
F2	Er is concreet beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten doorstromen naar een vroegschool*		17		61				
F3	De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht		4		96		67		33
F4	Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		4	9	65			8	75
F5	Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		65		4		33	17	25
F6	De manier om met de ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd		56	9	4		25	8	42
F7	De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		43		26		25	33	17

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Doorgaande lijn* zijn voor het merendeel positiever dan die in 2013. De kwaliteit van indicator F1 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Volgens de voorscholen is er nu net als in 2013 beleid om er voor te zorgen dat er zo veel mogelijk peuters doorstromen naar een vroegschool (indicator F2); nu is dit beleid/afspraken ook vaker vastgelegd. Ook is er volgens de voorscholen vaker sprake van een warme overdracht (indicator F3) van voor- naar vroegschool die voor alle kinderen geldt. Bij deze overdracht wordt gebruik gemaakt van een overdrachtsformulier met daarop alle gewenste gegevens. De overdrachtsprocedure is volgens de voorscholen vastgelegd en wordt regelmatig geëvalueerd. De vroegscholen daarentegen zijn veel kritischer over de warme overdracht. Zij geven aan dat nog niet alle gewenste gegevens staan vermeld en dat de procedure is vastgelegd, maar nog niet wordt geëvalueerd.

De voor- en vroegscholen zijn ook iets positiever over de vier verschillende onderdelen van de afstemming. Een groot deel van zowel de voor- als vroegscholen geeft aan dat er afspraken zijn gemaakt over het aanbod. Ongeveer de helft van de voorscholen en ongeveer een kwart van de vroegscholen geeft aan dat afstemming op de andere onderdelen nog niet plaatsvindt.

Het aspect *Resultaten* is niet opgenomen in de vragenlijst, daarom zijn geen eigen waarderingen beschikbaar.

5 Conclusies

Wij hebben zowel op het niveau van de gemeente, als op het niveau van de afzonderlijke locaties, de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Venlo beoordeeld.

De oordelen zijn gebaseerd op de antwoorden op vragenlijsten door zowel de gemeente als de vve-locaties. De antwoorden van de gemeente zijn geverifieerd in gesprekken en aan de hand van beschikbaar gestelde beleidsdocumenten. De antwoorden van de vve-locaties zijn in een beperkte steekproef van onderzoeken ter plaatse geverifieerd.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

Het gemeentelijk beleid is op elf van de beoordeelde aspecten van voldoende kwaliteit; twee aspecten zijn benoemd als verbeterpunt. De gemeente heeft deze twee punten in 2012 al als speerpunt benoemd. In 2013 is vastgesteld dat er nog geen ontwikkeling was geweest en ook nu heeft er op deze twee verbeterpunten nog nauwelijks ontwikkeling van gemeentelijk beleid plaatsgevonden.

Op één aspect heeft de gemeente de kwaliteit van het vve-beleid verbeterd ten opzichte van 2013. Voor twee indicatoren geldt dat het beleid minder goed aansluit bij de uitvoering en mogelijke nieuwe aanbieders.

De evaluatie van de beoogde ontwikkeling van het gemeentelijk beleid in kader van de bestuursafspraken is door de gemeente uitgezet bij een externe partij. Welke conclusies getrokken kunnen worden over de kwaliteit van vve in de gemeente Venlo, welke verbeterpunten er zijn en welke beleidsaanbevelingen daarbij horen, moet nog blijken.

Het bestuurlijk overleg over vve is recent opnieuw opgestart. Hiermee is opnieuw een start gemaakt wat betreft de sturing en coördinatie vanuit de gemeente om vve tot stand te brengen en te borgen in de gemeente. Het is van belang dat de gemeente haar regierol in deze ook de komende jaren concreet invulling geeft.

Verbeterpunten

- 1A4 Ouders
- 1A7 Interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen

Voldoende oordelen

- 1A1 Definitie doelgroepkind
- 1A2 Bereik
- 1A3 Toeleiding
- 1A5 Integraal vve-programma
- 1A6 Externe zorg
- 1A8 Doorgaande lijn
- 1A9 Resultaten
- 1B Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau
- 1C Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau
- 2A GGD-rapport
- 2B Gemeentelijk subsidiekader

Relatie gemeentelijk beleid en kwaliteit vve op bezochte locaties

De ontwikkeling van gemeentelijk beleid en de coördinatie door de gemeente heeft lange tijd stil gelegen. De bezochte locaties zijn echter wel verder gegaan met de uitvoering van vve en de verbetering daarvan. De kwaliteit van de uitvoering is dan ook grotendeels op orde; er zijn enkele verbeterpunten benoemd.

De invloed van de gemeentelijke subsidievoorwaarden is met name zichtbaar in de voorscholen bij het aspect *Conditie*s. Gemeentelijk vve-beleid zou echter meer

moeten zijn dan alleen subsidievoorwaarden. Daarnaast is het zo dat op aspecten waar wel gemeentelijk beleid is ontwikkeld, de voor- en vroegscholen daar niet altijd van op de hoogte lijken te zijn. Onderstaand enkele verbeterpunten.

De gemeente heeft de aspecten *Ouders* en *Interne kwaliteitszorg* al sinds 2012 als verbeterpunt benoemd; beleid is echter tot nu toe niet ontwikkeld. Gelukkig doen de voor- en vroegscholen op deze aspecten wel van alles. Of dit echter datgene is wat de gemeente in kader van vve eigenlijk wil bereiken, is niet bekend.

De door de gemeente georganiseerde *externe zorgstructuur*, werkt volgens de voor- en vroegscholen meestal goed en biedt voldoende ondersteuning.

Het gemeentelijk beleid rondom de *doorgaande lijn* is vooral gericht op de warme overdracht. De afstemming op andere gebieden is een opdracht die de gemeente expliciet neerlegt bij de voor- en vroegscholen. Op dat vlak is voor de voor- en vroegscholen nog winst te behalen. De contacten zijn er, maar het inhoudelijke gesprek kan nog meer plaatsvinden.

De gemeente heeft *resultaatafspraken* gemaakt met de vroegscholen. Toch is een evaluatie daarvan op schoolniveau, waarin gezocht wordt naar mogelijke verklaringen voor de behaalde resultaten, op de vroegscholen niet gebruikelijk. Voor de voorscholen zijn er geen resultaatafspraken; de voorscholen hebben dit ook nog niet zelf opgepakt.

Relatie kwaliteit vve op bezochte locaties en de eigen waarderungen

Voor twee voorscholen en twee vroegscholen zijn zowel de oordelen van de inspectie als de eigen waarderungen bekend.

Op de aspecten *Condities*, *Kwaliteit van de uitvoering*, *Ontwikkeling*, *begeleiding en zorg* en *Doorgaande lijn* komen de oordelen van de inspectie komen grotendeels overeen met de eigen waarderungen. Wel zijn de voor- en vroegscholen iets negatiever over de planmatige begeleiding. De oordelen van de inspectie zijn op het aspect *Ouders* is iets positiever dan de eigen waarderungen.

De oordelen op het aspect *Kwaliteitszorg* komen deels overeen met de eigen waarderungen. De voor- en vroegscholen zijn iets positiever over hun eigen kwaliteitszorg dan uit de oordelen van de inspectie blijkt.

Ontwikkeling eigen waarderungen tussen meting 2013 en 2015-2016

De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen zijn in de digitale vragenlijsten 2015-2016 voor bijna driekwart van de indicatoren gelijk of positiever gewaardeerd dan in 2013. Van het resterende kwart laat de waardering van de voor- en vroegscholen geen eenduidig beeld zien. Als de voorscholen positiever zijn, dan zijn de vroegscholen negatiever. Meest opvallend daarbij zijn de negatievere waardering van de vroegscholen voor het ouderbeleid, de planmatige begeleiding, de planmatige verbetering en de warme overdracht. Slechts één indicator is door zowel de voor- als vroegscholen negatiever gewaardeerd. Dit betreft de evaluatie van de kwaliteit van vve.

Vervolgafpraak:

- Wij zullen vanaf 2016 de kwaliteit van vve in de gemeente Venlo via het reguliere signaalgestuurd toezicht volgen.

6 Reactie van de gemeente

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van de voor en vroegschoolse educatie in gemeente Venlo. Daarnaast hebben wij de gemeente gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van het vve-beleid.

Hieronder geeft de gemeente Venlo haar beleidsreactie op de beoordeling van het gemeentelijke vve-beleid in de conceptrapportage kwaliteit vve in gemeente Venlo:

De toeleiding:

De procedure is niet gewijzigd t.o.v. 2013 en het is niet gebleken dat de afspraken in praktijk niet worden nagekomen. De criteria voor een vve-indicatie worden momenteel geëvalueerd met de betrokken partners. Dit gebeurt aan de hand van concrete casussen die door de JGZ worden ingebracht. Het ontbreekt echter nog wel aan actuele gegevens over bereik en non-bereik van de vve-kinderen. Pagina 15 onder 'definitie doelgroepkind': het is niet juist dat het voor de vroegscholen onvoldoende duidelijk is welke kleuters tot een vve-doelgroep behoren. Doelgroepkinderen worden schriftelijk en 'warm' overgedragen aan de vroegschool. De basisscholen hanteren in de praktijk echter hun eigen definitie van 'zorgleerling'.

Integraal vve-programma:

De afspraak uit het verleden dat binnen de gemeente Venlo met slechts 3 verschillende vve-programma's gewerkt mag worden, sluit niet meer goed aan bij de huidige praktijk.

In het nieuwe beleidskader voor 2018 en volgende jaren zullen de voorwaarden worden geformuleerd betreffende de vve-programma's.

Ouders:

Op gemeentelijk niveau is geen ouderbeleid ontwikkeld. Het is een bewuste keuze van de gemeente geweest om dit over te laten aan de professionals op de voor- en vroegscholen. De ouderpopulatie verschilt aanzienlijk per locatie. Er zullen dan ook veel verschillende methodieken en acties nodig zijn om de participatie te verhogen. De clusters van voor- en vroegscholen nemen steeds meer initiatieven om de ouderparticipatie te verhogen. Zij zijn echter van mening dat er nog veel ontwikkeld moet worden. Het blijft een lastig onderwerp.

Binnen de clusterplannen die de voor- en vroegscholen momenteel samen opstellen, worden gezamenlijke werkafspraken gemaakt over het verhogen van de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Door de Werkgroep VVE zal de uitvoering van de clusterplannen worden gemonitord.

Interne kwaliteitszorg:

De wijze waarop de vve-instellingen hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen is tot op heden aan de instellingen zelf overgelaten. Door de gemeente is wel gestuurd op de kwaliteit van het vve-aanbod in de peuterspeelzalen middels voorwaarden in de subsidiebeschikkingen en de inhoudelijke en financiële subsidieverantwoording.

De interne kwaliteitszorg wordt als thema opgenomen in het werkplan 2017 van de Werkgroep VVE

Bijlage 1: Overzicht van oordelen van de locaties in de gemeente Venlo

		Voorschool		Vroegschool	
		peuterspeelzaal De Herberg	peuterspeelzaal Het Beertje	Basisschool De Meule	Basisschool De Schalm
A	A0.1	3	3		
	A2	3	3		
	A3	3	3	3	2
	A4.1	3	3		
	A5.2	3	3		
	A5.3	3	3		
	A5.4	3	3	3	3
	A5.5	3	3		
B	B1	3	3	3	2
	B2	4	4	3	3
	B3	3	3	3	3
	B4	4	3	4	3
	B5	3	4	3	3
	B6	4	4	4	4
C	C1.1	3	3	3	3
	C1.2	2	3	3	3
	C1.3	2	3	3	3
	C1.4	3	3	3	3
	C2.1	4	4	4	4
	C2.2	4	4	4	4
	C2.3	3	3	4	3
	C2.4	4	4	4	4
	C2.5	2	4	4	4
	C3.1	3	3		3
	C3.2	3	3	3	3
	C3.3	3	3	4	3
	C3.4	3	3	3	3
	C3.5	3	3	3	3
	C3.6	4	4	4	4
C3.7	3	3	4	3	
D	D1.1	4	3	4	3
	D1.2	3	3	3	3
	D1.3	2	3	3	3

	D1.4		3		3
	D2.1	3	3	3	3
	D2.2	3	3	3	3
	D2.3	3	3	3	3
E	E1	4	3	4	3
	E2	3	3	3	2
	E3	2	2	3	3
	E4	3	3	3	3
	E5	3	3	3	2
	E6			3	2
F	F1	3	3	4	3
	F2	3	3		
	F3	3	3	3	3
	F4	3	3	3	3
	F5	3	2	3	2
	F6	3	2	3	2
	F7	2	2	2	2
G	G1			2	2
	G2			3	3
	G3			3	3